

Verslag sprinkhanenweekend Nunhem 1994

Roy Kleukers
EIS-Nederland
postbus 9517
2300 RA Leiden

Het sprinkhanenweekend vond dit jaar plaats van 19 augustus tot 21 augustus in midden-Limburg. Op vrijdagavond kwamen we bijeen in Nunhem waar we overnachtten in 'groepsaccomodatie Houben'. In totaal hebben circa 25 personen deels of geheel aan het weekend deelgenomen, een verheugend hoog aantal. Met 7 personen was dit jaar ook de Belgische afvaardiging behoorlijk groot.

De eerste avond en de excursies van de zaterdag stonden in het teken van natuurontwikkelingsprojecten in het rivierengebied. Gijs Kurstjens van de Stichting Ark gaf een enthousiaste lezing over de plannen die bestaan om, in samenwerking met grindmaatschappijen, grote natuurgebieden te scheppen langs de Maas in Limburg. Voor een aantal soorten sprinkhanen zou dit zeker ook gunstig zijn (onder andere *Metrioptera roeselii*, *Conocephalus dorsalis*, *C. discolor*, *Tetrix subulata*, *T. tenuicornis*).

De zaterdag-excursie begon met een bezoek aan de Belgische Kempen, het territorium van Frans Verstraeten. Frans liet ons één van zijn rijkste gebieden zien, in de omgeving van Dilsen. Hier konden we ondanks het vroege tijdstip en lichte bewolking toch al genieten van blauwvleugels, talrijke zadelsprinkhanen en een kleine populatie *Stenobothrus lineatus*.

Onder leiding van Gijs bezochten we vervolgens het Belgische Hochtter Bampd, een natuurontwikkelingsgebied ten noorden van Maastricht. Hier kregen we een indruk van hoe de Maasoevers er over een aantal jaar

uit moeten gaan zien, als het aan de Stichting Ark ligt. De meest interessante vondst op sprinkhanengebied was een exemplaar van de sierlijke *Phaneroptera falcata*. Deze soort breidt zich vanuit zuid-Duitsland uit naar het noordwesten (Hermans & Krüner, 1993) en dit was één van de eerste vondsten in noord-België.

Op zondag togen we richting het Elmpeterbruch, net over de grens bij Swalmen. Dit fraaie, glooiende heide-terrein herbergt een groot aantal soorten sprinkhanen, waaronder fraaie dieren als *Omocestus rufipes*, *Chrysochraon dispar* en een zeer grote populatie *Phaneroptera falcata*. Hoewel de streek uitvoerig bestudeerd is (Thomas et al. 1993), konden we nog een soort toevoegen aan de lijst. Op een vochtig weiland aan de westkant van het gebied vonden we een kleine populatie moerassprinkhanen (*Stethophyma grossum*). Aan de rand van dit weiland was ook het doel voor deze dag aanwezig: *Conocephalus discolor*, de zuidelijke rietsprinkhaan. Deze soort was tot voor kort alleen van zuid-Duitsland, ten zuiden van de Main (Bellmann, 1985). Recentelijk heeft de soort zich niet alleen in Duitsland, maar ook in België, Nederland en Engeland sterk uitgebreid (Kleukers et al. in prep.). Op de terugweg naar Nunhem werd in groepjes nog een aantal plekken bezocht aan de Nederlandse kant van de grens. Er werden echter geen nieuwe vindplaatsen van *C. discolor* ontdekt. Over het bezoek aan een al bekende populatie bij Swalmen zie het stuk van Bart Lensink in dit nummer.

Bart Achterkamp ontdekt *Phaneroptera falcata* in het Elmpeterbruch. Op de voorgrond twee veldsprinkhaan-onderzoekers.
Foto Henk van Wezel

Résumé

Week-end Orthoptères 1994 à Nunhem

Le week-end 1994 a eu lieu dans la province de Limbourg (Pays-Bas), du 19 au 21 août. Il y avait 25 participants, dont 7 venant de la Belgique.

La première soirée a été consacrée aux exposés. G. Kurstjens de la Fondation 'Ark' a donné un brillant exposé sur les plans de création de grandes réserves naturelles dans la vallée de la Meuse au nord de Visé.

Le samedi, une excursion a eu lieu à Dilsen (Limbourg belge), site extrêmement riche à *Oedipoda caerulescens*, *Stenobothrus lineatus* et *Ephippiger ephippiger*.

L'après-midi, le Hochter Bampd, réserve à Maasmechelen (Limbourg belge), a été visité. La découverte de *Phaneroptera falcata* est à mentionner spécialement.

Le dimanche, le Elmpeterbruch (Allemagne), près de Swalmen a été visité. Cette lande constitue l'habitat de *Omocestus rufipes*, *Chrysochraon dispar*, *Phaneroptera falcata*, *Conocephalus discolor* et - une nouvelle découverte pour le site - *Stethophyma grossum*.

Literatuur

Bellmann, H., 1985. Heuschrecken: beobachten, bestimmen. Melsungen, 216 pp.

Kleukers, R. M. J. C., K. Decler, E. C. M. Haes, P. Kolshorn & B. Thomas in prep. Recent expansion of *Conocephalus discolor* (Thunberg) (Orthoptera: Tettigoniidae) in Western Europe.

Thomas, B., P. Kolshorn & M. Stevens, 1993. Die Verbreitung der Heuschrecken (Orthoptera: Saltatoria) im Kreis Viersen und in Krefeld. *Articulata* 8: 89-123.